

Lokal læreplan i samfunnsfag 8

Tema: <i>GEOGRAFI: kartet</i>	
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	lese, tolke og bruke papirbaserte og digitale kart, målestokk og kartteikn
Læringsmål	Vite forskjellen mellom globus og kart Kunne forklare hva nullmeridianen og lengde- og breddegrad er Vite hva/hvor ekvator er Kunne bruke atlas og forstå en del karttegn Kunne alle fylkene, store byer, høye fjell, havområder, innsjøer, elver og øyer i Norge
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan si hvorfor det er forskjell mellom kart og globus Kan forklare hva nullmeridian, lengde- og breddegrad er Vet hva/hvor ekvator er Kan slå opp og bruke atlas selvstendig. Forstår karttegn Kan geografien i Norge (fylker, byer o.l.)
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan noe om forskjellen mellom kart og globus Kan si noe om ekvator og nullmeridianen Kan bruke atlas Forstår en del karttegn Kan de fleste fylker, byer o.l.
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan noe om kart og globus Kan si noe om ekvator Kan bruke atlas med litt hjelp Kan noen fylker, byer o.l.

Tema: <i>GEOGRAFI:</i> <i>Den urolige jordskorpa</i> <i>Berggrunnen</i>		
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	Gjere greie for indre og ytre krefter på jorda, rørsler i luftmassane, krinsløpet til vatnet, vår, klima og vegetasjon og drøfte samanhengar mellom natur og samfunn	
Læringsmål	Vite hva en kontinentalplate er, og kunne forklare de ulike bevegelsene Kunne forklare hva jordskjelv, tsunami og vulkaner og hvorfor det oppstår Kunne drøfte forskjell på fattig og rik under naturkatastrofer	
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Vet hva en kontinentalplate er, og forklarer de 3 bevegelsene. Vet forskjellen på jordskjelv, tsunami og vulkan, og kan forklare hvorfor og hvor de oppstår. Kan drøfte hvorfor det er forskjell på fattige og rike under naturkatastrofer	
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Vet hva en kontinentalplate er Vet forskjellen på jordskjelv, tsunami og vulkan Forstår at det er forskjell på fattige og rike under naturkatastrofer	
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Har hørt om kontinentalplate Vet forskjellen på jordskjelv, tsunami og vulkan Vet at det er forskjell på fattige og rike under naturkatastrofer	

Tema: <i>GEOGRAFI: Det norske naturlandskapet</i>		
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	utforske, beskrive og forklare natur- og kulturlandskapet i lokalsamfunnet	
Læringsmål	Vite kjennetegn naturen og kulturlandskapet i Sokndal Utforsk, beskrive og forklare natur- og kulturlandskapet i Sokndal	
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Vet hva som er typisk for natur- og kulturlandskap i Sokndal Kan utforske, beskrive og forklare natur og kulturlandskapet i Sokndal.	
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Vet hva som er typisk for natur og kulturlandskap i Sokndal Kan utforske og beskrive natur og kulturlandskapet i Sokndal	
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Vet hva som er typisk for natur og kulturlandskap i Sokndal	

Tema: <i>GEOGRAFI: vann</i>		
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	kartleggje variasjonar i levkår i ulike delar av verda, forklare dei store skilnadene mellom fattige og rike og drøfte tiltak for jamnare fordeling	
Læringsmål	Kartlegge og undersøke forskjeller i levkår i ulike deler av verden Kunne forklare forskjellen mellom fattige og rike Drøfte tiltak for jevnere fordeling av verdens ressurser.	
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan kartlegge og undersøke selvstendig forskjeller i levkår i ulike deler av verden Kan forklare forskjellen mellom fattige og rike Kan drøfte tiltak, og komme med forslag til jevnere fordeling av verdens ressurser	
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan kartlegge og undersøke, med hjelp, forskjeller i levkår i ulike deler av verden Kan forklare forskjellen mellom fattige og rike Kan drøfte tiltak til jevnere fordeling av verdens ressurser	
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan kartlegge og undersøke, med hjelp, forskjeller i levkår i ulike deler av verden Kan til dels forklare forskjellen mellom fattige og rike Kan, i mindre grad, komme med forslag til jevnere fordeling av verdens ressurser.	

Tema: <i>HISTORIE: Revolusjon</i>		
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	gjere greie for idear og krefter som førte til den amerikanske fridomskampen og den franske revolusjonen, og beskrive følger dette fekk for den demokratiske utviklinga i Noreg	
Læringsmål	Lære hvorfor den amerikanske frigjøringskampen og den franske revolusjonen startet, og konsekvensene det fikk også for Norge. Kunne forklare disse begrepene: stendersamfunnet Angrepet på Bastillen Napoleon Sjuårskrigen The Boston Teaparty Uavhengighetserklæringen	
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Ser sammenheng mellom den franske revolusjon og den amerikanske frigj.kampen. Kan forklare hva dette fikk å si for demokariet i Norge. Kan forklare begrepene.	
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Ser noe sammenheng mellom den franske revolusjon og den amerikanske frigj.kampen. Kan forklare litt om hva dette fikk å si for demokariet i Norge. Kan forklare noen av begrepene.	
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan fortelle om den franske revolusjon og den amerikanske frigj.kampen. Kan forklare noen av begrepene.	

Tema: <i>HISTORIE: 1814</i>		
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	• presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800-talet og første halvdel av 1900-talet og beskrive korleis dei peikar fram mot samfunnet i dag • Finne døme på hendingar som har vore med på å forme dagens Noreg, og diskutere korleis samfunnet kunne ha vorte dersom desse hendingane hadde utvikla seg annleis	
Læringsmål	Kunne presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800-tallet og første halvdel av 1900-tallet. Lære hvordan og hvorfor vi fikk vår egen grunnlov. Forstå hva dette fikk å bety for utviklingen i Norge. Lære om Norge i tiden da vi var i union med Sverige Diskutere hvordan vi kunne hatt det i Norge hvis ikke disse hendelsene hadde skjedd	
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800-tallet og første halvdel av 1900-tallet. Forklarer hvorfor vi fikk vår egen grunnlov. Forklarer betydningen dette fikk for Norge Kan si noe om Norge i union med Sverige Kan si hvordan de tror det hadde vært i Norge i dag, hvis historien hadde vært annerledes	
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan presentere noen utviklingstrekk i norsk historie på 1800-tallet og første halvdel av 1900-tallet. Forklarer hvorfor vi fikk vår egen grunnlov. Kan si noe om Norge i union med Sverige Kan si noe om hvordan de tror det hadde vært i Norge i dag, hvis historien hadde vært annerledes	
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan presentere noen viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800-tallet og første halvdel av 1900-tallet. Kan fortelle litt om vår egen grunnlov. Kan si noe om Norge i union med Sverige Kan fortelle litt om hvordan det kunne vært i dag	

Tema: <i>HISTORIE: Den industrielle revolusjon</i>	
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	drøfte viktige omveltingar i samfunnet i nyare tid, og reflektere over korleis dagens samfunn opnar for nye omveltingar gjere greie for teknologiske og samfunnsmessige endringar som følgje av den industrielle revolusjonen
Læringsmål	• Lære om forandringene i samfunnet fra hjemmeproduksjon til fabrikker, og hva det fikk å si for samfunnsutviklingen • framvekst av jernbane, post, telegraf og dampmaskiner • Lære om kampen mellom fabrikkere og arbeider, og framveksten av fagforeninger • tenke over og forstå at samfunnet vårt har alle muligheter når det gjelder oppfinnelser
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Forstår betydningen framveksten av fabrikker fikk for samfunnet vårt Kan si noe om jernbane, post, telegraf og dampmaskiner Forstår hvorfor fagforeningene oppsto Kan si noe mulighetene innenfor teknologi
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Forstår betydningen fabrikker fikk for samfunnet vårt Kan si noe om jernbane, post, telegraf og dampmaskiner Vet hva fagforeningen er Kan si noe om teknologi
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan noe om fabrikker og industrien som kom Kan si noe om jernbane, post, telegraf og dampmaskiner Vet hva fagforeningen er

Tema: <i>HISTORIE: Nasjonalisme og imperialisme</i>		
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	- gjere greie for kolonialisme og imperialisme (og gje døme på avkolonisering, kommer i 10.kl) - drøfte ideal om menneskeverd, diskriminering og utvikling av rasisme i eit historisk og notidig perspektiv	
Læringsmål	Lære om - Italias samling - Tysklands samling - Kolonisering, motiv for kolonisering. - Hvilke land tok kolonier og hvordan delte de dem mellom seg - Hva skjedde når koloniene ble selvstendige - Diskutere hva som er positivt og negativt med nasjonalisme Kunne drøfte menneskeverd, diskriminering og utvikling av rasisme før og nå	
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan historien rundt Italias og Tysklands samling Forstår hvorfor europeiske land tok kolonier Forklare hva som skjedde når koloniene ble selvstendige Kan forklare begrepet nasjonalisme, og drøfte dette Kan drøfte menneskeverd, diskriminering og utvikling av rasisme før og nå	
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan noe om historien rundt Italias og Tysklands samling Vite at europeiske land tok kolonier Forklare noe om hva som skjedde når koloniene ble selvstendige Kan forklare begrepet nasjonalisme Kan i noen grad drøfte menneskeverd, diskriminering og utvikling av rasisme før og nå	
Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan litt om historien rundt Italias og Tysklands samling Vite at europeiske land tok kolonier Forklare litt om hva som skjedde når koloniene ble selvstendige Kan forklare noe om begrepet nasjonalisme Kan i liten grad drøfte menneskeverd, diskriminering og utvikling av rasisme før og nå	

Tema: <i>HISTORIE: Frihet og folkestyre</i>		
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	• presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800-talet og første halvdel av 1900-talet og beskrive korleis dei peikar fram mot samfunnet i dag • finne døme på hendingar som har vore med på å forme dagens Noreg, og diskutere korleis samfunnet kunne ha vorte dersom desse hendingane hadde utvikla seg annleis • presentere hovudtrekk ved historia og kulturen til samane frå midt på 1800-talet til i dag og konsekvensar av fornorskingspolitikken og samanes kamp for rettane sine	
Læringsmål	• Kunne presentere viktige utviklingstrekk i norsk historie på 1800-tallet og første halvdel av 1900-tallet. • Lære hvordan og hvorfor vi ble et selvstendig land. Forstå hva dette fikk å bety for utviklingen i Norge. • Lære hva parlamentarisme er • Lære om framveksten av politiske partier i Norge • Forstå betydningen av ordet nasjonalisme og hvordan det kan være positivt og negativt • Lære om hva som skjedde for at Norge kom ut av unionen med Sverige og hvordan vi fikk egen konge, og kunne diskutere hvordan Norge hadde vært hvis dette ikke hadde skjedd. • Lære om samenes historie, fornorskingspolitikken og samenes kamp for rettighetene sine, og konsekvenser av dette.	
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kunne forstå og forklare hva parlamentarisme er og hvilken betydning dette fikk for Norge Vite om hvorfor de første partiene kom og hva de stod for Kunne fortelle og forklare hvordan Norge ble en selvstendig nasjon og fri fra Sverige Kan si hvordan de tror det hadde vært i Norge i dag, hvis historien hadde vært annerledes	
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Forklarer hvorfor vi fikk vår egen grunnlov. Kunne litt om framveksten av partier i Norge og hva de stod for. Kunne fortelle hvordan Norge ble en selvstendig nasjon og fri fra Sverige Kan si noe om hvordan de tror det hadde vært i Norge i dag, hvis historien hadde vært annerledes	

Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan fortelle litt om parlamentarismen Kunne litt om framveksten av partier i Norge Kunne fortelle noe og om hvordan Norge ble en selvstendig nasjon og fri fra Sverige Kan fortelle litt om hvordan det kunne vært i dag
--	---

Tema: <i>SAMFUNNSKUNNSKAP:</i> <i>Makt</i> <i>Forbruk</i>		
Kompetansemål (direkte fra læreplanen)	- gjere greie for korleis ulike politiske parti fremjar ulike verdiar og interesser, knyte dette til aktuelle samfunnsspørsmål og argumentere for eige syn - gjere greie for politiske institusjonar i Noreg og deira rollefordeling og samanlikne dei med institusjonar i andre land - gje døme på kva samarbeid, medverknad og demokrati inneber nasjonalt, lokalt, i organisasjonar og i skolen - gje døme på og diskutere kulturelle variasjonar og drøfte moglegheiter og utfordringar i fleirkulturelle samfunn - gjere greie for omgrepa haldningar, fordommar og rasisme og vurdere korleis haldningar kan bli påverka, og korleis den einskilde og samfunnet kan motarbeide fordommar og rasisme - beskrive korleis forbruksmønsteret har utvikla seg i Noreg, og gjere greie for rettane til forbrukarane	
Læringsmål	- Kunne definere hva makt er, og hvem som har makt. - Lære om mediers makt - Lære om reklamens makt - Lære om Storting og regjering og forholdet mellom dem, samt kommune og fylkeskommune - Forstå hvorfor vi har et flerkulturelt samfunn, mulighetene og utfordringene det kan innebære. - Lære begrepene holdninger, fordommer og rasisme - Kunne forklare hvordan forbruket har forandret seg i Norge, og hvilke rettigheter forbrukere har.	
Vurderingskriterier. Høy grad av måloppnåelse	Kan forklare begrepet makt og hvem som har makt Kan forklare og vise at reklame og medier har makt (4.statsmakt) Forstår forholdet mellom kommune og fylkeskommune, regjering og storting. Ser sammenheng, muligheter og utfordringer med/mellom innvandring og flerkulturelt samfunn Kan forklare hvordan og hvorfor forbruket har forandret seg. Kan fortelle om rettighetene forbrukerne har.	
Vurderingskriterier. Middels grad av måloppnåelse	Kan forklare begrepet makt og hvem som har makt Kunne si noe om reklame og mediers makt (4.statsmakt) Kan forklare litt om kommune og fylkeskommune, regjering og storting. Ser noe sammenheng, muligheter og utfordringer med/mellom innvandring og flerkulturelt samfunn Kan forklare hvordan forbruk har forandret seg. Vet noen rettigheter forbrukerne har	

Vurderingskriterier. Lav grad av måloppnåelse	Kan si litt om begrepet makt. Kunne si noe om reklame og mediers makt (4.statsmakt) Kan forklare litt om kommune og fylkeskommune, regjering og storting. Ser noen få sammenhenger, muligheter og utfordringer med/mellom innvandring og flerkulturelt samfunn Kan forklare litt om hvordan forbruket har forandret seg. Vet noen rettigheter forbrukerne har
--	--

